

ZÁKLADNÍ ČINNOSTI A ÚKONY PEČOVATELSKÉ SLUŽBY

Níže popsané **základní činnosti** a **úkony** je Pečovatelská služba oprávněna poskytovat dle vyhlášky MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení Zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb. Přesný rozsah a postup při jednotlivých úkonech je sjednáván předem podle nepříznivé sociální situace osoby tj. podle jejích schopností, možností, potřeb, zvyklostí a přání v rámci individuálního plánování. Níže popsaný popis a rozsah jednotlivých činností a úkonů není definován striktně, mohou se přirozeně doplňovat a překrývat, uvedený popis slouží pro názornou představu o rámcovém rozsahu a podmínkách poskytované pomoci.

Základní sociální poradenství

- V rámci této základní činnosti poskytujeme potřebné informace přispívající k řešení nepříznivé sociální situace. Tuto činnost jsou povinni poskytovat všechny druhy sociálních služeb.
- Tuto činnost poskytuje zpravidla sociální pracovník, telefonicky či osobně.
- Základní sociální poradenství poskytujeme v rozsahu následujících úkonů:

Poskytnutí informace směřující k řešení nepříznivé sociální situace prostřednictvím sociální služby nebo jiné formy pomoci např. o dávkách pomoci v hmotné nouzi a dávkách sociální péče.

- Předáme kontakty na místně dostupné sociální služby. Objasníme jejich poslání. Předáme základní informace o dávkách systému sociálního zabezpečení.

Poskytnutí informace o základních právech a povinnostech osob, zejména v souvislosti s poskytováním sociálních služeb, a o možnostech využívání běžně dostupných zdrojů pro zabránění sociálního vyloučení a zabránění vzniku závislosti na sociální službě.

- Běžně dostupnými zdroji rozumíme veřejné či komerční služby místně dostupné.
- Objasníme rizika spojená s nevhodným poskytováním pomoci ve smyslu nevyužití schopností osoby či možností ze strany jeho blízkých k naplnění potřeb a nevytváření tak příznivého prostředí pro začlenění osoby do jejího přirozeného sociálního prostředí.

Poskytnutí informace o možnostech podpory členů rodiny v případech, kdy se spolupodílejí na péči o osobu.

- Jedná se o podání informací jako např. možnost vyřízení ošetrovného nebo dlouhodobého ošetrovného, možnost pořízení nebo zapůjčení vhodných kompenzačních pomůcek, možnost využití dočasné pomoci s péčí díky pobytové odlehčovací službě.

Poskytnutí podpory pečujícím osobám formou praktického nácviku dovedností potřebných pro zvládání péče o osoby závislé na jejich pomoci, např. nácvik poskytování pomoci při osobní hygieně.

- Tento úkon poskytujeme zpravidla jednorázově přímo v domácím prostředí klienta. Jedná se o poskytnutí informací za osobní účasti pečujících. Společně s pečujícími a klientem se zamýšlíme nad

možnostmi či bariérami domácnosti s ohledem na schopnosti a potřeby klienta a pečujících, můžeme doporučit použití vhodných kompenzačních pomůcek nebo využití pomoci veřejně dostupných služeb, ukážeme, jak provést výměnu inkontinenční pomůcky, jak realizovat bezpečně koupel apod.

a) Pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu

Pomoc a podpora při podávání jídla a pití

- Tento úkon zahrnuje kromě přípravy a servírování jídla také pomoc při podávání jídla a pití (např. snídaně, obědy, večeře, svačiny); hotové porce jídla např. z jídlonosiče ohřejeme, naservírujeme a pomůžeme při konzumaci jídla a pití.
- Součástí úkonu může být, dle dohody s klientem, také umytí nádobí, kuchyňské linky, případně podlahy (pokud je přípravou jídla znečištěna).

Pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek

- Tento úkon poskytujeme samostatně nebo jako součást pomoci při osobní hygieně; pomáháme s výměnou nočního nebo denního oblečení při odchodu k lékaři, na vycházku, nasazování a upínání ortéz, protéz atd.

Pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru

- Jedná se o doprovázení po domácnosti - podpíráme, přidržujeme, podáváme pomůcky, zajistíme volnou cestu, upozorňujeme na překážky, slovně doprovázíme atd.

Pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík

- Při přesunu dopomáháme osobně nebo za využití vhodných pomůcek, způsob provedení úkonu závisí na míře dopomoci a spolupráce ze strany klienta. Pokud není klient spolupráce z větší míry schopen, musí mít pro přesun k dispozici zvedací zařízení.

b) Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu

Pomoc při úkonech osobní hygieny

- Jedná se o osobní hygienu na lůžku či u umyvadla nebo o celkovou koupel v domácnosti či v ambulanci PS, dále se může jednat o výměnu inkontinenční pomůcky, prevenci opruzenin a proleženin, ustlání postele a převlečení ložního prádla (může být prováděno také jako součást péče o domácnost), omotání dolních končetin, holení vousů apod.
- Hygienické prostředky sloužící k osobní hygieně si zajišťuje klient na své náklady, případně mu potřebné prostředky můžeme na jeho náklady pomoci zakoupit (v rámci úkonu „běžné nákupy a pochůzky“).
- Klient si taktéž do ambulance PS vezme s sebou vše potřebné pro hygienu (mýdlo/mycí gel, žínku, ručník, krém, hřeben, šampón, čisté prádlo, čisté inkontinenční pomůcky (pokud je používá), případně další prostředky, které chce při mytí použít (kartáč, pěna do koupele, kondicionér,...).

- Po absolvování koupele v ambulanci PS může klient využít krátkého pobytu v odpočinkové místnosti (vhodné zejména v zimních měsících).
- Jednorázové rukavice zajišťuje PS.

Pomoc při základní péči o vlasy a nehty

- Tento úkon může zahrnovat pomoc při mytí, česání, vysoušení vlasů, stříhání a pilování nehtů bez defektů, z pravidla jen ruce; úkony mohou být poskytovány samostatně, nebo jako součást osobní hygieny.
- Používáme vybavení klienta.
- V případě náročnějších požadavků je klientovi zprostředkována odborná komerční služba (kadeřník, pedikér).

Pomoc při použití WC

- Tento úkon může zahrnovat doprovod na toaletu, přesun na toaletní křeslo, včetně pomoci se svlékáním a oblékáním, hygienou, spláchnutím atd.; úkony mohou být poskytovány samostatně, nebo jako součást osobní hygieny.
- V bezprostřední blízkosti klienta jsme přítomni po takovou dobu, kterou klient potřebuje, pokud to však situace nevyžaduje, vzdálíme se, tak abychom klientovi poskytli soukromí.
- PS nedokáže z provozních důvodů zajistit úkon nepravdělně, mimo předem dohodnutou dobu příchodu pečovatelky tzv. „na zavolání, v případě potřeby“.

c) Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy

Dovoz nebo donáška jídla

- Dovoz oběda PS zajišťujeme externím dodavatelem, který stanovuje cenu a množství oběda, ručí za jeho kvalitu a plnění všech požadovaných norem, nenabízí možnost zajištění dietního stravování.
- Cenu oběda platí klient přímo PS při měsíčním vyúčtování služeb.
- Jídelníček je týdenní.
- Donáška oběda do domácnosti probíhá ve všední dny od 10:30 do 13:30 hodin, konkrétní čas donášky oběda k určitému klientovi závisí na plánované trase rozvážky podle bydliště klienta.
- Dovoz oběda lze odhlásit osobně u pečovatelky či telefonicky u vedení PS.
- Dovezený oběd předáme klientovi osobně v jeho domácnosti, pokud se klient s pracovníkem nedohodne výjimečně jinak. Smyslem osobního předání oběda je i kontrola stavu klienta, zda je v pořádku. Pokud není výjimečně klient doma přítomen (např. kvůli návštěvě lékaře), necháme oběd na předem domluveném místě, mimo byt.
- Oběd můžeme pomoci zajistit také prostřednictvím donášky z nejbližší restaurace/jídelny k bydliště klienta nebo z jídelny v nemocnici, v takovém případě hradí klient cenu za dovoz oběda v rámci úkonu „běžné nákupy a pochůzky“ dle platných úhrad, cenu za oběd platí klient sám přímo jídelně – tato cena není součástí úhrad za služby PS.

Pomoc při přípravě jídla a pití

- Klientovi asistujeme při krájení, mazání, mletí, mixování, loupání potravin, při otevření balených potravin, při vaření čaje, kávy apod.
- Suroviny na přípravu jídla a pití si zajišťuje klient na vlastní náklady nebo mu je zajistíme v rámci úkonu „běžné nákupy a pochůzky“.
- Klientovi můžeme také pomoci při umývání nádobí, se sklizením ze stolu, případně s umytím podlahy (pokud je přípravou jídla znečištěna). Čas strávený úklidem po přípravě a podání jídla je čas účtovaný k tomuto úkonu.

Příprava a podání jídla a pití

- Klientovi připravíme jídlo a pití bez jeho přispění (dle jeho schopností a potřebnosti), tj. pečovatelka sama krájí, maže, ohřívá a servíruje jídlo a pití, uvaří kávu/čaj nebo jednoduché pokrmy (párky, vejce, příloha,...), apod.

d) Pomoc při zajištění chodu domácnosti

Běžný úklid a údržba domácnosti

- Můžeme pomoci utřít povrchy, vysát, zamést, vyměnit lůžkoviny, pomoci s praním a žehlením v domácnosti, umýt nádobí, podlahy a sanity, vynést odpad, zalít květiny apod.
- Mycí a úklidové prostředky klient zajistí na vlastní náklady, používáme zdravotně a hygienicky nezávadné prostředky. V případě domluvy s klientem tyto úklidové prostředky zakoupí pečovatelka a klient částku za prostředky uhradí v rámci úkonu „běžné nákupy a pochůzky“.

Pomoc při zajištění velkého úklidu domácnosti, například sezónního úklidu, úklidu po malování, úklid společných prostor

- Osobně velký úklid domácnosti standardně neprovádíme, pouze zprostředkováváme kontakt na úklidové firmy; tyto úkony poskytujeme jen v odůvodněných případech, kdy není možné nebo vhodné jej řešit s pomocí komerční služby a s ohledem na kapacitu služby.
- Sezónní čištění koberců, radiátorů, stěhování nábytku nebo úklid zanedbaných bytů neprovádíme.

Donáška vody

- Tento úkon zajišťujeme u klientů, kteří nemají v bytě vodovod, a kde se voda musí nosit z jiného vodního rezervoáru nebo při dočasně přerušené dodávce vody.
- Vodu přineseme ve vlastních nádobách klienta.

Topení v kamnech včetně donášky a přípravy topiva, údržba topných zařízení

- Topení zajišťujeme po důkladném seznámení s obsluhou konkrétních kamen (seznámí klient/blízká osoba), provádíme také vynesení popela a úklid kolem kamen
- Neprovádíme skladování topiva, sekání a štípání dříví, údržbu kotlů a topidel, vymetání kamen a komínů.

Běžné nákupy a pochůzky

- Běžným nákupem je myšlen pravidelný nákup. Cílem je zabezpečit klientovi dostatečné množství potravin, či jiných věcí pro vlastní potřebu do doby dalšího dohodnutého nákupu (např. potraviny, nápoje, mycí a úklidové prostředky), množství odpovídá jedné běžné nákupní tašce, max. 5 kg.
- V případě potřeby můžeme klientovi asistovat při tvorbě nákupního seznamu.
- Nákupy provádíme zpravidla v obchodě, který je nejbližší bydliště klienta, popř. v obchodě na trase ke klientovi.
- Pochůzkou se rozumí např. vyzvednutí receptů u lékaře, donáška léků do domácnosti klienta, vyzvednutí a přinesení stravy (v jídlonosiči),
- Předání hotovosti na nákup a následné vyúčtování probíhá oproti písemnému potvrzení („převzetí a vrácení zálohy“), klientovi ponecháme vždy pokladní stvrzenky; správnost vyúčtování a to, že byl nákup dodán v pořádku, odsouhlasí klient i pečovatelka svým podpisem na zmíněné potvrzení.
- Jiný než hotovostní způsob úhrady k zajištění nákupů a pochůzek není ze strany PS akceptován, tzn., že PS není oprávněna využívat k nákupům platební karty klienta. Pracovníci poskytovatele nejsou oprávněni provádět jakýkoliv výběr peněz z jejich účtů, ani výběr prostřednictvím pošty.

Velký nákup, například týdenní nákup, nákup ošacení a nezbytného vybavení domácnosti

- Tento úkon poskytujeme v případě, že není možné či vhodné jej řešit s pomocí komerční služby.
- Jedná se o nákup nad rozsah běžného nákupu - větší množství potravin, velká balení vody, nákup spotřebního zboží, ošacení a nezbytného vybavení domácnosti klienta; jednotlivé položky nákupu nesmí přesáhnout 15 kg; v případě objemného zboží můžeme pomoci zprostředkovat zajištění komerčního dovozu.

Praní a žehlení ložního a osobního prádla, popřípadě jeho drobné opravy

- Klientovi můžeme pomoci s praním osobního i ložního prádla, včetně žehlení, buď v rámci úkonu „běžný úklid a údržba domácnosti“ přímo v jeho domácnosti nebo můžeme tento úkon klientovi pomoci zprostředkovat v komerční prádelně v rámci úkonu „běžné nákupy a pochůzky“, případně můžeme prádlo vyprat a vyžehlít také v prostorách PS.
- Klient nám prádlo předá současně s jeho soupisem, případně mu se sepsáním soupisu můžeme pomoci. Prádlo pereme jednotlivým klientům vždy samostatně a roztríděné, po vyprání a usušení jej zvážíme. Součástí praní prádla mohou být drobné opravy, např. ruční přišití knoflíku, ramínka, poutka apod.; v případě většího poškození můžeme pomoci zprostředkovat odbornou komerční službu.

e) Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím

Doprovázení dospělých do školy, školského zařízení, zaměstnání, k lékaři na orgány veřejné moci a instituce poskytující veřejné služby a doprovázení zpět.

- Institucemi poskytujícími veřejné služby se rozumí např. obchod, kadeřnictví, zájmové kluby, spolky, restaurace, hřbitov, kostel, apod.
- Doprovod klienta lze uskutečnit pěšky, příp. s použitím kompenzační pomůcky, veřejnou dopravou, nebo sanitním vozem, případně vozidlem PS (v takovém případě je samotná přeprava služebním vozidlem účtována v rámci fakultativní činnosti doprava vozidly poskytovatele).

f) Pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

Pomoc při komunikaci vedoucí k uplatňování práv a oprávněných zájmů

- Pomáháme při komunikaci se zástupci různých institucí, jako jsou úřady, lékaři nebo jiné služby např. sociální či komerční.
- Dále můžeme být nápomocni v komunikaci s jeho osobou blízkou, či pečující, příp. s opatrovníkem.

Pomoc při vyřizování běžných záležitostí

- Pomáháme např. s vyřizováním úředních záležitostí; s podáním žádostí o sociální dávky; s odesláním nebo přijímáním poštovních zásilek; s úhradou složenek; se zajištěním kompenzačních pomůcek; objednáním na lékařské vyšetření; zajištěním převozu zdravotní dopravou; objednáním komerčních služeb a řemeslníků; s obsluhou a nastavením TV, mobilu a běžných spotřebičů; s dohledáváním dokumentace a předmětů, např. rodný list, nabíječka telefonu.
- Dále můžeme pomoci při vyřizování záležitostí souvisejících s finančním zajištěním např. formou nápomoci při hospodaření s financemi, jako je sestavení rozpočtu.

g) Pomoc při zajištění bezpečí a možnost setrvání v přirozeném sociálním prostředí

Dohled, aby osoba závislá na pomoci nezpůsobila ohrožení sobě ani svému okolí

- Doprovázíme a poskytujeme oporu při procházce, při dopravě hromadnou městskou dopravou apod.
- Zkontrolujeme zásoby a čerstvost potravin.
- Dohlédneme na příjem stravy, pití a léků.
- Dohlédneme na bezpečný pohyb mimo domácnost.
- Počkáme s osobou na příjezd RZS.
- Dohlédneme na osobu po dobu nepřítomnosti pečujícího (např. po dobu návštěvy lékaře).
- Dohlédneme na bezpečné použití domácího spotřebiče.
- Rozhovorem a pozorováním zjistíme aktuální kondici osoby a stav domácnosti.

FAKULTATIVNÍ ČINNOSTI

Doprava vozidly poskytovatele

- Tento úkon poskytujeme v případě, že není možné či vhodné jej řešit s pomocí jiné veřejné služby.
- Tuto činnost nelze poskytovat samostatně bez pravidelného čerpání základních činností.
- Jedná se o převoz osobním automobilem PS.